

SAKRAMENTTIEN VIETOSTA JA KIRKON JÄSENYYDESTÄ KIRKOSSA JA ESIKOISLESTADIOLAISESSA HERÄTYSLIIKKEESSÄ

Esikoislestadiolaisuudessa on käynnistetty kesällä 2014 valmistelutyö pyhien sakramenttien, kasteen ja ehtoollisen ottamiseksi omille rukoushuoneille ja omien saarnaajien toimitettaviksi. Kirkkoherrat Lahdessa toivovat, että esikoislestadiolainen herätysliike jatkaa kirkon yhteydessä ja sen jäsenet voivat olla myös kirkkomme jäseniä. Samalla kirkkoherrat toivovat ja rukoilevat, että esikoiset paitsi elävät jatkossakin kirkon yhteydessä, niin myös voivat olla kantamassa vastuuta seurakunnissamme ja voivat osallistua seurakunnan jumalanpalveluksiin. Yhteys ja yhteistyö toimituksissa, jumalanpalveluksissa ja rippikoulussa on Lahden seudulla ollut hyvää ja toimivaa.

On kiitollisuudella todettava, että esikoislestadiolaiset kristityt ovat vuosikymmeniä rakentaneet tätä maata, Lahden kaupunkia ja evankelis-luterilaisia seurakuntia. On kiitollisuudella todettava, että liikkeessä on ollut paljon rakkautta kirkon uskoon, on järjestetty seuroja, julistettu Jumalan sanaa ja viljelty virsilaulua. Esikoislestadiolaiset ovat hoitaneet Luojan antamaa elämää ja rakentaneet yhteiskuntaa ja kirkkoa pitämällä huolta kristillisestä kasvatuksesta kodeissa ja osallistumalla yhteiseen vastuunkantamiseen.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on historiallisesti katsoen esikoislestadiolaisen liikkeen hengellinen koti ja äiti, onhan kirkko varjellut ja kantanut helmassaan sekä pyhää Raamattua, Jumalan sanaa että sakramenteja vuosisatojen ajan, kauan ennen esikoislestadiolaisen herätysliikkeen syntyä. Tämähän historiallisen yhteyden liike nyt haluaa hylätä? Viime aikaisesta yhteiskunnallisesta keskustelusta huolimatta kirkko ei ole muuttanut kirkkolakiaan, ei tunnustustaan eikä myöskään opetustaan avioliitosta yhden miehen ja yhden naisen välisenä liittona.

Kirkkoherrat Lahdessa yhtyvät siihen ajatukseen, että yhteiskunnan maallistuminen näyttää koskevan myös kirkkoa ja sen jäseniä. Kirkon jättäminen on huono tapa vastata siihen. Tähän sakramenttien ottaminen liikkeen omiin käsiin ennen pitkää johtaisi. Lahden seurakuntien kirkkoherroilla ei ole halua ajaa mitään herätysliikettä kauemmaksi kirkosta. Raamattuun ja tunnustukseen pohjautuvaa keskustelua ja kritiikkiä sen sijaan tarvitaan, että kirkkomme voi pysyä kirkkona ja uskon perintö elävänä. Herätysliikkeille ja niiden edustamalle kristillisyydelle, joskus myös kirkkokritiikille, on Suomen kirkossa sen oman historian varrella ollut tilaa. Näin on ollut myös Lahdessa.

Kysymys kasteen ja ehtoollisen vietosta sen sijaan on kysymys kirkon yhteydestä. Tätä yhteyttä on tähän asti todeksi eletty Lahdessa jumalanpalveluselämässä, lukemattomissa lasten kasteissa, avioliittoon vihkimisissä ja yhteistyössä järjestetyissä rippikouluissa ja muussa seurakuntaelämässä. Yhdessä on tuettu mm. Inkerin kärsinyttä kirkkoa ja rukoiltu sille siunausta. Oman jumalanpalveluksen viettäminen on askel pois tästä yhteydestä. Oman jumalanpalveluksen viettäminen ilman kirkon pappeja ilmaisee, ettei haluta yhdessä uskoa ja palvella Jumalaa muun kirkon osana. Sillä puolestaan on väistämättä seurauksia ennemmin tai myöhemmin. Se on erittäin painava syy vastustaa ajatusta siitä, että kaste ja ehtoollinen, eli pyhät sakramentit, siirtyisivät esikoislestadiolaisen liikkeen käsiin irralleen Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta.

Lisäksi näyttää siltä, että päätös valmistella sakramenttien ottamista omiin käsiin on koetellut esikoislestadiolaisten keskinäistä yhteyttä samoin kuin yhteyttä muihin kristittyihin. Se, miksi Ruotsissa toteutettu ratkaisu ottaa sakramentit omiin käsiin ei sovi Suomen kirkkoon, johtuu kahdesta asiasta, luterilaisesta tunnustuksesta ja Suomen kirkkolaisesta. Suomen kirkkolaisissa papin virka on sanan ja sakramenttien toimittamisen virka. Tämän Suomen kirkkolain linjauksen takia Ruotsissa tehty ratkaisu ei sovi Suomeen ja toimintaympäristöön Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa eikä sen paikallisseurakunnissa. Esikoislestadiolainen herätysliike näyttää siis

elävän Ruotsissa erilaisessa kirkollisessa kontekstissa kuin Suomessa ja Lahdessa. Kuitenkin kummatkin kirkot molemmissa maissa ovat evankelis-luterilaisia kirkkoja.

Jos asiaa katsotaan lyhyesti historiallisesta luterilaisesta perspektiivistä, voidaan luoda katse Tunnustuskirjoihin. Lyhyt ja suoraviivainen katsaus paljastaa, miksi luterilaisuudessa papin virka on ollut tärkeä sanaan ja sakramentteihin liittyen. Luterilaisiin tunnustuskirjoihin kuuluvassa Augsburgin tunnustuksessa määritellään erikseen, ettei sakramentteja saa toimittaa kuin asianmukaisesti virkaansa kutsuttu ja vihitty kirkon viranhoitaja (V kirkon virka ja XIV kirkollinen järjestys). 1500-luvulla kirjoitettu Augsburgin tunnustus on yksi keskeisimpiä luterilaisten kirkkojen itseymmärrystä määrittelevistä teksteistä. Augsburgin tunnustus nojaa Raamattuun. Sen käsitys on, että perisyntin tähden (Kohta II Perisynti) ihmiset tarvitsevat pelastusta. Kirkon ytimessä on kysymys uskonvanhurskaudesta (Kohta IV Vanhurskautus). Löytö uskonvanhurskaudesta oli Martti Lutherille sanoin kuvaamattoman kallis.

Siksi myös Augsburgin tunnustus lausuu uskonvanhurskautuksesta (Kohta IV vanhurskautus): ”.. ihmiset eivät voi tulla vanhurskautetuiksi Jumalan edessä omin voimin, ansioin tai teoin, vaan että heille annetaan vanhurskaus lahjaksi Kristuksen tähden uskon kautta, kun he uskovat, että heidät otetaan armoon ja että synnit annetaan anteeksi Kristuksen tähden, joka kuolemallaan on antanut hyvityksen synneistämme. Tämän uskon Jumala lukee edessään kelpaavaksi vanhurskaudeksi (Room. 3 ja 4). (Room. 3:21 ss; Room. 4:5)

Pappisviran hoito ja siihen liittyvä sakramenttien hoito puolestaan liittyy Augsburgin tunnustuksessa tähän evankeliumiin. Siksi Augsburgin tunnustus lausuu kirkon virasta (Kohta V kirkon virka) seuraavaa: ”Jotta saisimme tämän uskon, on asetettu evankeliumin opettamisen ja sakramenttien jakamisen virka. Sanaa ja sakramentteja välineinä käyttäen lahjoitetaan Pyhä Henki, joka niissä, jotka kuulevat evankeliumin, vaikuttaa uskon missä ja milloin Jumala hyväksi näkee.”

On selvää, että kirkko ja sen palvelijat voivat langeta. Raamattuun nojautuva Augsburgin tunnustus näki tämänkin, mutta lausui (kohta VIII Mitä kirkko on?): ”Vaikka kirkko varsinaisessa mielessä on pyhien ja tosiuskovien yhteisö, on kuitenkin jumalattomienkin toimittamien sakramenttien käyttäminen sallittua, koska tässä elämässä myös teeskentelijöitä ja jumalattomia on sekoittunut tosiuskovien ja pyhien joukkoon.” Sen sijaan kirkosta Augustana lausuu (VII): ”että yksi, pyhä kirkko on pysyvä ikuisesti. Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan. Kirkon todelliseen ykseyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta.”

Tähän tunnustukseen ja tähän uskoon rakentuen on muodostunut kirkkomme järjestys. Kirkon järjestyksessä ilmenee vakaumus, että Jumala on asettanut kirkkoonsa pappisviran sakramenttien hoitamista varten. Tämä ei tietenkään poista jokaisen kristityn oikeutta ja velvollisuutta todistaa Herrastaan, saattaa evankeliumi kuuluviin sanoin ja teoin ja elää uskoaan todeksi seurakunnan jäsenenä ja keskellä tätä kärsivää maailmaa. Tämän evankeliumin me toivomme täyttävän kirkot. Tämän evankeliumin yhteydessä toivomme sekä kirkon että esikoislestadiolaisen kristillisyyden edelleen elävän.

Kirkkoherrojen esiin nostamia käytännön kysymyksiä Lahden näkökulmasta:

- 1) Onko yhteys esikoislestadiolaisen herätysliikkeen ja Lahden seurakuntien välillä toiminut hyvin?
- 2) Jos on ollut ongelmia, niin missä olisi parantamisen varaa?
- 3) Kuinka sakramenttien ottaminen omiin käsiin vaikuttaa jumalanpalvelusyhteyteen esikoislestadiolaisen liikkeen ja paikallisseurakuntien välillä, esimerkiksi kesän juhannusseurojen aikaan? Entä miten käy yhteistyössä toteutetun katekismusriippikoulun?
- 4) Miten yhteys Inkerin kirkon kanssa ja työ Inkerin kirkon alueella tulee jatkumaan, jos liike erottautuu sakramenttiyhteydestä ja siten kokonaan Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta ja myös sen muista herätysliikkeistä?
- 5) Edistääkö ratkaisu ottaa sakramentit liikkeen omiin käsiin hedelmällistä yhteistyötä Inkerin ja Latvian ev.lut. kirkkojen kanssa, jossa esikoislestadiolaiset ovat tehneet paljon lähetystyötä?
- 6) Mitä ajattelette siitä, että tämä johtaisi lähetyshiippakunnan kaltaiseen tilanteeseen, jossa liikkeen saarnaajien kastamat eivät tulisi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäseniksi, vaan todennäköisesti jäisivät evankelis-luterilaisen kirkon ulkopuolelle?
- 7) Miten käy heidän, jotka erkaantuvat esikoislestadiolaisesta herätysliikkeestä tämän liikkeen ollessa kirkosta erillään? Jäävätkö he tyhjän päälle?
- 8) Kuinka voisimme jatkaa yhdessä saman kirkon jäsenenä eteenpäin?

Lahdessa syyskuussa 2014

Heikki Pelkonen
Launeen seurakunnan kirkkoherra

Pentti Keisanen
Salpausselän seurakunnan kirkkoherra

Miika Hämäläinen
Keski-Lahden seurakunnan
vt. kirkkoherra

Hannes Wallin
Joutjärven seurakunnan kirkkoherra